

www.finnanest.fi
ISSN 0781-4364

Julkaisija

Suomen
Anestesiologiyhdistys ry
(SAY) – The Finnish Society
of Anaesthesiologists

Painosmäärä

1400

Päätoimittaja

Vesa Kontinen
vesa.kontinen[a]helsinki.fi

Toimitussihteeri

Sara Nisula
sara.nisula[a]fimnet.fi

Toimitus

Ulla Ahlmén-Laiho
humahl[a]utu.fi

Maria Heliste
maria.heliste[a]fimnet.fi

Ville Koskela
(Verkkotoimittaja)
ville.koskela[a]say.fi

Riikka Lehtisalo
riikka.lehtisalo[a]fimnet.fi

Leila Niemi-Murola
leila.niemi-murola[a]hus.fi

Tuukka Puolakka
(Koulutusilmoitukset)
tuukka.puolakka[a]hus.fi

Laura Ylikauma
lauraylikauma[a]gmail.com

Piirroksket

Juha O. Lähde

Mainokset

Pekka Jakkula
pekka.jakkula[a]me.com

Osoitteenmuutokset

Timo Kaakinen
toimisto[a]say.fi
timo.kaakinen[a]fimnet.fi

Taitto

Oy Graaf Ab

Paino

Punamusta Oy

pääkirjoitus

Vesa Kontinen

vesa.kontinen[a]helsinki.fi

Avoim tiede – ainoa vaihtoehto

Isäni työn takia meillä oli 80-luvun alussa kotona alkukantainen tietokone. Noihin aikoihin kuuhunlaskeutumispeli oli jollain tavalla jännittävä ja tietoverkko tarkoitti kahta konetta yhdistävää kaapelia. Kerran konetta esiteltiin nuorelle serkulleni, johon ohjelmanpätkät eivät tehneet vaikutusta. Hän halusi tietää koska kone vastaa kysymyksiin. Kun kerran puhutaan tietokoneesta. Oli hankala yrittää selittää viisivuotiaalle, että sana ”tietokone” ei oikeastaan tarkoita, että kone tietäisi yhtään mitään.

Serkkuni on nykyään diplomi-insinööri ja perheenisä. Ja tietokoneilta tosiaan voi kysyä kaikenlaista. Pubivisoista on mennyt maku, koska kaikilla on taskussaan vähintään yksi kännykkä, jolla voi hetkessä selvittää ketkä tekivät keväällä 1984 maalit, joilla Kiekko-Espoo nousi liigaan. Tai mikä oikeastaan olikaan dantroleenin vaikutusmekanismi tai malignin hypertermian ilmaantuvuus yksiköissä, joissa käytetään pääosin TIVA:aa. Vaikka internetin tärkein käyttötarkoitus on toki söpöjen kissavideoiden maailmanlaajuinen levittäminen, informaation saatavuuden vapautuminen on vaikuttanut tieteseen jopa enemmän kuin geeniteknologian vallankumous.

Koleana maaliskuun päivänä kaipaam ohikiittävän hetken ajan yliopisto-kirjastojen kellarikerrosten pölyistä hiljaisuutta ja – hieman nolona – jopa musteen tuoksua ja hankalan kokoiseksi vuosikertakirjaksi sidotun *Anesthesia & Analgesian* sivujen meditatiivista kääntelyä kopiokoneen lasilevyllä. Mutta todellisuudessa tieteellisen kirjallisuuden hyödyntäminen on nykyisin muuttunut uskomattoman vaivattomaksi. Vain sisällön ymmärtäminen on yhtä hankalaa kuin ennenkin. Jopa matkustaessa voi parilla klikkauksella löytää tarvittavat kokotekstiartikkelit koneelleen, kunhan tietää mitä etsii. Verstak ja kumppanit ovat selvittäneet bibliografisella analyysillä, että yli 10 vuotta vanhoihin tutkimuksiin viitataan nykyisin kaksi kertaa niin usein kuin aikaisemmin. Koska artikkeleiden saaminen käsiinsä on helpompaa kuin ennen, voi toivoa, että kirjoittaja on jopa lukenut klassikotutkimuksen, johon vetoaa, eikä kyseessä ole jutusta toiseen kiertävä virheellinen viittaus, kuten paperilehtien aikana turhan usein kävi.

Tiedeartikkelit eivät kuitenkaan päädy kaikkien saataville itsestään. Yliopistojen rahoituksen rajut leikkaukset näivettävät myös kirjastoja. Toivottavasti emme päädy tässä asiassa kehitysmaiden joukkoon. Avoin Open Access (OA) –malli muuttaa julkaisemisen kustannusten jakautumista: maksut siirtyvät kirjastolta suoraan tutkijoille, mutta lounas ei muutu ilmaiseksi. Jos halutaan siirtyä laajamittaiseen OA -julkaisemiseen, siihen tarvittava kustannusosuus täytyy sisällyttää tutkimuksen perusrahoitukseen, kuten suuret tutkimusrahoittajat esimerkiksi Iso-Britanniassa ovat jo vuosia tehneet. OA on houkutelut mukaan myös epärehellisiä toimijoita, ja lehden valitseminen voi olla hämmentävää.

Yhdistyslehtenä Finnanest on ainakin toistaiseksi hyvässä asemassa: emme kerää kirjoittajilta maksua julkaisemisesta, ja silti artikkelit ovat maksutta kaikkien käytettävissä. Yhtälö ei toteudu ilman mainostajia, jotka saavat oman viestinsä tehokkaasti ja edullisesti suomalaisille anestesiologeille ja samalla tukevat SAY:n toimintaa merkittävästi. Kiitos siitä! ■

Maksut siirtyvät kirjastolta tutkijalle, mutta lounas ei muutu ilmaiseksi.